

**9-сынып оқушыларының қызығушылығы мен қабілетін анықтау,
мамандыққа икемділігін диагностикалау.**

Мамандық таңдау бұл адам өміріндегі маңызды, қиын және жауапты қадам.

Оқушыларға кәсіби бағдар беру және болашақ мамандығын анықтап алуға ықпал жасау- мектеп алдында тұрған міндеттердің бірі. Мектеп оқушыларының мамандық таңдауда дұрыс бағыт алу мәселесі мектептің психологиялық қызмет аясында жүргізілетін аса жауапты да маңызды жұмыстарының бірі.

Мектеп жасындағы жасөспірімдерге өзінің болашағын таңдауға келгенде көп ықпал ететін ата-ана, ұстазбен қатар мектеп психологтары да өз үлестерін тигізеді.

Кәсіптік бағдар бойынша мектептің практикалық жұмысы кезіндегі көкейтесті сұрақтар; оқушыларға кәсіптік айқындалуы кезінде қалай көмек көрсету, олардың икемділіктерін адекваталық психологиялық әдістер бойынша қалай анықтау керек? Төменде 9- сынып оқушыларымен кәсіптік диагностиканы жүргізу мүмкіндіктерін келтіреміз. Арнайы кәсіптік мүмкіндіктері құрылымында адамдардың төмендегі сапалары, қызығушылықтары, қажеттілігі, мотивтері, икемділіктері және жеке өзінің қасиеттері оның басты компоненттері болып табылады. Оқушылардың кәсіби бағытын, қызығушылықтарын анықтау барысында»Қызығушылықтар картасы», Дж.Голландтың «Мамандыққа икемділікті анықтау» сауалнамасы, Е.А.Климовтың «ДДС» сауалнамасы, «Мамандық таңдау мотивін анықтау» әдістері алынып, әр оқушыға жеке зерделеу қорытындылары шығарылады. Диагностикалау барысы аяқталған соң ата-аналарын сауалнама нәтижелерімен таныстырып, түсіндірме жұмыстары жүргізіледі. Мектептің әдістемелік кеңесінің шешімімен құрылған сараптау комиссиясының қатысуымен оқушылармен жеке сөйлесу нәтижелеріне сәйкес, олардың ата-аналары мен сынып жетекшілерінің пікірлерін ескеру арқылы бағытқа бөлінеді.

ХАТТАМАСЫ.**Мерзімі:** 11.04.2019ж.**Тақырыбы:** Е.А. Климов «ДДС»**Мақсаты:** Кәсіби бағдар беру жұмысын ұйымдастыру барысында оқушылардың қай салада қызмет атқаруға ниетін ескеруге арналған қызығушылықтарының картасын жасау.**Әдісі:** Сауалнама.**Ұйымдастырушы:** Психолог.**Қатысушы:** 9 «Е» сынып**Оқушы саны:** 23**Орындау ережесі:** Оқушыларға сауалнамалар таратылып, орындау ережесі түсіндірілді. Е.А.Климов.Нәтижесі: Е.А.Климов сауалнамасының нәтижесі бойынша

Мамандық типтері	Қызығушылығы өте жоғары	
	Оқушы саны	%
Адам-табиғат	3	13
Адам-техника	5	22
Адам-адам	7	57
Адам-белгілеу жүйесі	5	4
Адам-көркем-бейне	5	5
Барлығы	23	100

Д. Голланд сауалнамасы бойынша

Жеке тұлғаның кәсіптік типтері	Қызығушылығы өте жоғары	
	Оқушы саны	%
Реалистік тип	4	18
Кеңселік тип	2	10
Әлеуметтік тип	7	48
Тапқыр тип	5	14
Артистік тип	5	10
Барлығы	23	100

Қызығушылықтар картасы бойынша оқушылардың 15-і, яғни 65 пайызының қызығушылығы математикалық-жаратылыстану пәндеріне басым екендігі, ал оқушылардың 2-і, яғни 9 пайызының қызығушылығы қоғамдық-гуманитарлық, ал 6-ы яғни 26 пайыз оқушы шығармашылық пәндеріне басым екендігі анықталды.

1. Математикалық-жаратылыстану пәндеріне бейім оқушылар:

Абдуалимов Бағдат, Ермекбай Долан, Ермекбай Ролан, Есдаулет Аяжан, Жамбул Дана, Сретай Әсел, Саматұлы Арун, Сырлыбаев Бексұлтан, Келесбек Айдана, Жандарбек Мерген, Камал Нұркелді, Ораз Ермахан, Тұрсынбай Аяжан, Шегебай Максат, Налбай Нұрсұлтан.

2. Қоғамдық-гуманитарлық пәндеріне бейім оқушылар:

Айдарбек Нұрай, Қаппар Бану,

3. Қоғамдық – шығармашылық пәндеріне бейім оқушылар:

Ашим Самал, Рубит Балнұр, Тазабек Оразкүл, Сәбит Саят, Келесбек Дамир, Нәлібай Нұрдаулет,

Ұсыныстар:

- Оқушылардың кәсіптік қалыптасуына байланысты педагогикалық-психологиялық тренинг сабақтар өткізу.
- Мамандықтар жайлы толық ақпараттар беру сынып жетекшілеріне ұсынылады.

Педагог- психолог:**Б.Еспанов****Сынып жетекші:****Қ.Саттарова**

№1 М.Әуезов атындағы жалпы орта мектебі 9 «Е» -сынып оқушыларының кәсіби бағыттылығы бойынша алынған сауалнамалардың қорытындысы.

№	Оқушының аты – жөні	Темпераменті	Голомшток сауалнамасы бойынша қызығушылығы жоғары бағыттары	Е.А.Климовтың Даралап - диагностикалау сауалнамасының қорытындысы бойынша мамандық типтері	Д.Голландтың мамандыққа икемділікті анықтау
1	Айдарбек Нұрай	Сангвиник-флегматик	Шет тілі	Адам-адам	Әлеуметтік тип
2	Ашим Самал	Флегматик	Спортшы	Адам-адам	Реалистік тип
3	Абдуалимов Бағдат	Холерик-Сангвиник	Әскери	Адам-адам	Әлеуметтік тип
4	Ермекбай Долан	Флегматик-Сангвиник	Медицина	Адам-адам	Артистік
5	Ермекбай Ролан	Сангвиник-флегматик	Биология	Адам-табиғат	Тапқыр тип
6	Есдаулет Аяжан	Флегматик-сангвиник	Әскери	Адам-техника	Әлеуметтік тип
7	Жамбул Дана	Сангвиник-Флегматик	Полиция	Адам-табиғат	Реалистік тип
8	Рубит Балнұр	Сангвиник-холерик	Спортшы	Адам-техника	Артистік тип
9	Тазабек Оразкүл	Флегматик-сангвиник	Музыка	Адам-табиғат	Артистік
10	Сабит Саят	Сангвиник-флегматик	Спортшы	Адам-адам	Тапқыр тип
11	Сретаі Әсел	Холерик-сангвиник	Физика	Адам-техника	Әлеуметтік тип
12	Саматұлу Арун	Сангвиник-флегматик	Медицина	Адам-белгілеу жүйесі	Кеңселік тип
13	Сырлыбаев Бексұлтан	Сангвиник	Биология	Адам-техника	Кеңселік тип
14	Келесбек Дамир	Флегматик	Спортшы	Адам-адам	Реалистік тип
15	Қаппар Бану	Флегматик	Мұғалім	Адам-адам	Тапқыр тип
16	Келесбек Айдана	Сангвиник	Биология	Адам-адам	Артистік
17	Нәлібай Нұрдаулет	Флегматик	Спортшы	Адам-адам	Тапқыр тип
18	Жандарбек Мерген	Сангвиник-флегматик	Әскери	Адам-адам	Әлеуметтік тип
19	Камал Нұркелді	Флегматик-сангвиник	Полиция	Адам-адам	Реалистік тип
20	Ораз Ермахан	Сангвиник	Физика	Адам-техника	Әлеуметтік тип
21	Тұрсынбай Аяжан	Флегматик	Медицина	Адам-адам	Артистік
22	Шегебай Мақсат	Холерик	Полиция	Адам-көркем бейне	Тапқыр тип
23	Налбай Нұрсұлтан	Сангвиник	Әсері	Адам-адам	Әлеуметтік тип

Педагог-психолог:

Б.Еспанов

Сынып жетекшісі:

Қ.Саттарова



№1 М.Әуезов атындағы жалпы орта мектебі 9 «Е» сынып оқушыларының Е.А.Климовтың «ДДС» сауалнамасының қорытындысы.

Мамандық типтері	Қызығушылығы өте жоғары	
	Оқушы саны	%
Адам-табиғат	3	13
Адам-техника	5	22
Адам-адам	13	57
Адам-белгілеу жүйесі	1	4
Адам-көркем-бейне	1	5
Барлығы	23	100



№1 М.Әуезов атындағы жалпы орта мектебі 9 «Е» сынып оқушыларының Д.Голландтың мамандыққа икемділікті анықтау сауалнамасының қорытындысы

Жеке тұлғаның кәсіптік типтері	Қызығушылығы өте жоғары	
	Оқушы саны	%
Реалистік тип	4	17
Кеңселік тип	2	9
Әлеуметтік тип	7	30
Тапқыр тип	5	22
Артистік тип	5	22
Барлығы	23	100



№1 М.Әуезов атындағы жалпы орта мектебі 9 «Е» сынып оқушыларының қызығушылық бағытының мониторингі



